

Barcelona

La teologia de Cristianisme i Justícia

El sacerdot Javier Vitoria aplega en un llibre les reflexions teològiques d'aquest grup dedicat a la justícia social

Joan Piñol
Barcelona

«Aquest és el manual oficial de la teologia que ha inspirat Cristianisme i Justícia en aquests 32 anys d'activitat.» Aquest és el veredict del professor Antoni Comín sobre el llibre *Una teologia agenollada i indignada*. L'autor és el sacerdot bilbaí Javier Vitoria, que col·labora amb el grup d'inspiració jesuítica Cristianisme i Justícia. A ell li van encarregar que elaborés un llibre de teologia agrupant tot el pensament que el grup ha anat desgranant al llarg d'aquests anys, des que es va fundar el 1981. Dos anys després del trentè aniversari, veu la llum aquest llibre. Per celebrar-ho, el grup va organitzar un acte de presentació a la seu de l'entitat, al costat de l'església dels jesuïtes de Casp. Hi van participar el professor Antoni Comín, el teòleg jesuïta José Ignacio González Faus i el mateix autor.

Cristianisme i Justícia s'ha dedicat fonamentalment a reflexionar sobre la pobresa, la violència i la injustícia. És un grup de denúncia, reflexió i acció dins l'espiritualitat ignasiana. Així doncs, pot sorprendre que per celebrar el seu aniversari hagin decidit publicar un llibre de teologia. La resposta la donava durant la presentació el professor Comín: «En aquest llibre hi trobem les veritats de fe però la seva lectura ens ajuda a creure-les de nou i creure-les millor.» L'esforç és sobretot pedagògic perquè aquestes veritats de fe s'adaptin als referents culturals actuals. Igualment, Vitoria va posar èmfasi en el fet que acció i pensament van units. És a dir, que la teologia no està divorciada amb l'acció per la justícia. «Cal pensar bé per fer el bé», va resumir.

D'altra banda, l'exdiputat socialista va recalcar que la lectura era atractiva, atraient i molt amena. «Javier Vitoria té la solidesa i el rigor dels teòlegs alemanys però també aconsegueix impactar directament a la consciència i al cor del lector», va explicar Comín.

Una obra coral

Fer que la teologia de Cristianisme i Justícia fos atractiva i tingués una redacció sistematitzada va ser la principal tasca de l'autor. Com ell mateix va explicar, l'objectiu era fer un sol llibre de teologia aplegant els diferents pedaços escrits al llarg de 30 anys. «Aquí hi ha citats 142 quaderns que hem anat publicant i també es fa referència a les publicacions majors del grup», va dir Vitoria. Evidentment, l'autor hi ha afegit elements de collita pròpia i ha deixat una marca patent en el llibre. Tanmateix, Vitoria va insistir que es tracta d'una «obra coral». Com deia González Faus, «ha reunit el millor de les coses antigues que hem fet

Agustí Codinach

però també del que hem dit els últims anys». Aquest és un punt cabdal del llibre perquè també va néixer de la voluntat de revitalitzar i prestigiar el passat teològic de l'entitat. «Volem posar de manifest l'enorme riquesa de la tradició cristiana», va dir González Faus.

Quin és el contingut concret d'aquesta teologia? Es pot resumir amb una frase del professor Comín: «La fe no té sentit sense el compromís per la justícia i els pobres.» Aquesta centralitat de la justícia que fa explícit el propi nom del grup és el principal fonament de la seva teologia. «La injustícia està en el centre de la fe perquè es relaciona amb la caritat però també qüestiona la fe i l'esperança cristianes», va afirmar l'autor. Aquest punt va ser especialment destacat pels dos teòlegs presents. González Faus va recordar la pregunta fonamental que es fan els homes: per què existeix el mal? Javier Vitoria va reblar el clau: «Quan hi ha una injustícia, on és Déu?» En un pla més pràctic, el professor Comín va recordar també que la lluita per la justícia social només es pot llegir des de la fe. «És un combat ple d'èxits i fracassos que només podem pair des de la fe», va dir.

Javier Vitoria va citar també un document molt especial sobre la relació entre la fe i la justícia: la Congregació General 32 de la Companyia de Jesús. Tot i ser sacerdot diocesà, l'autor està estretament vinculat als jesuïtes. L'ha marcat néixer al País Basc, sempre a l'ombra de Loiola, però també la seva experiència a Cristianisme i Justícia. En aquell important escrit, els jesuïtes

«Lluitar contra les injustícies té a veure amb la caritat però també qüestiona la fe i l'esperança cristianes»

«Les persones que han lluitat per la justícia al món han escrit amb la seva sang el cinquè Evangelí»

afirmaven que la lluita per la justícia es troba a les entranyes de la fe cristiana. «Des d'aquell document han estat assassinats 92 jesuïtes que defensaven els més pobres», va recordar Vitoria.

Una teologia pràctica

La presentació va tenir lloc el dimecres 27 de novembre, l'endemà que es fes pública l'exhortació apostòlica *Evangelii gaudium* del papa Francesc. En aquest sentit, l'acte va estar farcit de referències al Pontífex fent palesa la vinculació del grup amb les preocupacions generals de l'Església catòlica.

«Hi ha coses d'aquest Papa que van en la línia del que representa Cristianisme i Justícia», va afirmar Comín.

En aquesta línia, l'autor va explicar que «sempre he trobat gent alegre i feliç entre els qui lluiten pels més pobres». Així doncs, també es va destacar que calen persones concretes que posin en pràctica aquesta teologia. «Els teòlegs ens devem a les vides de persones que han lluitat contra la injustícia i que fan present Déu en aquest món», va explicar Vitoria. Va concloure amb una metàfora: «Aquestes persones han escrit amb la seva sang el cinquè evangelí.» La vocació dels cristians és, en paraules d'un dels capítols del llibre, «convertir-se en les mans llargues de Déu».

L'acte de presentació va tenir una doble vessant. D'una banda, explicar i concretar en què es fonamentava la teologia que ha inspirat Cristianisme i Justícia. De l'altra, hi havia una voluntat manifesta de revalorar la teologia i els teòlegs com a cristians fonamentals dins la comunitat de fe. Fugir de la concepció del teòleg com aquella persona tancada en un academicisme intel·lectual. Vitoria ho va explicar de la següent manera. «Els teòlegs som professors que treballem perquè un altre ha estat crucificat.» En aquest pensament és on la teologia entronca amb l'acció pastoral, missionera, per la justícia i pels més pobres. El resum d'aquest pensament el trobem en el títol mateix del llibre. L'autor va explicar el perquè: «És una teologia agenollada davant els pobres que són els vicaris de Crist a la terra, les víctimes de la injustícia.»